

Kartlegging av behov for elektrobedøving av fisk i garn- og linefiskeri

SINTEF Fiskeri og havbruk har gjennomført en intervjuundersøkelse og en workshop med fokus på elektrobedøving for garn- og linefiskere. Formålet var å kartlegge behovet for elektrobedøving av fisk om bord.

Bakgrunnen for prosjektet er gode erfaringer fra snurrevadflåten. Elektrobedøving av villfisk på fartøy som fisker med snurrevad har vist seg å gi en rekke fordeler som for eksempel redusert arbeidsbelastning og bedre kvalitet på fisken.

I garn- og linefiskeri håndteres en og en fisk, og i dette prosjektet har vi sett på om elektrobedøving kan lette arbeidet med å frigjøre fisk fra redskap, effektivisere bløggingen og redusere arbeidsbelastningen for fiskerne.

Funn

Intervju med fiskere i garn- og linefisket viser at det er i kystlinefisket flest ser behov for løsninger med elektrobedøving. Grunner til dette er redusert arbeidsbelastning og effektivisert håndtering og bløgging. Informanter i garnfiske og på havgående autolinefartøy ser ikke et like stort behov for elektrobedøving. Grunner til dette er at fisken er rolig når den kommer inn, og at det fungerer greit slik det er i dag.

Hvor lang tid trenger fisken å være bedøvd?

- Avhenger av drift/båtstørrelse.
- Liten sjark: Et minutt er rikelig fordi man tar unna en og en fisk.
- Kystfartøy med autoline: Ved store mengder fisk kan det ta opp mot ti minutter før man får bløgget fisken.

Størrelse på bedøver

- Den må være kompakt og ikke kreve vesentlig ombygging av eksisterende utstyr.
- En håndholdt størrelse som kan bedøve en fisk i gangen kan være hensiktsmessig.
- Den må kunne ta både store og små fisk.

Plassering

- Jo tidligere i prosessen, jo bedre.
- Helst før man tar den av lina. Da vil den være bedøvd om den detter uti igjen, og den vil være enklere å plukke opp med langhøtten.
- Gjerne ved "korten". En bedøvd fisk er mye enklere å få av kroken.

Krypstrøm

- El-bedøveren må isoleres slik at strømmen ikke går i båten.

Arter

- På lina kan det komme mange forskjellige arter, slik som torsk, sei, hyse, lange og brosme, i tillegg til diverse bifangst.
- El-bedøveren bør kunne skille mellom artene og gi fisken en strømmengde tilpasset arten. Dette fordi forskjellige arter kan ha forskjellig toleranse ovenfor elektrisk strøm. (Referanse: Tidligere forsøk med sei.)
- Det vil være nødvendig å gjennomføre forsøk på elbedøving av lange og brosme.

Løsningsskisser

Undersøkelsen viser at fiskere snakker sammen om drift og utstyr. Ryktet et produkt får i fiskerimiljøene er derfor viktig for markedsføring av nye løsninger.

Fiskere ga innspill til hvordan elektrobedøvere for garn- og linefiske kan utformes. Disse er lagt til grunn for noen løsningsskisser som presenteres her. Felles for alle løsningene er at de reduserer arbeidsbelastningen knyttet til å håndtere sprellende fisk, og bidrar til å gjøre arbeidet mer effektivt. Det gjør at fiskeren kan bløgge raskt med tanke på kvalitet og det reduserer faren for feilskjær.

Realiserbarheten av ideene er ikke vurdert, men de kan legges til grunn for videre arbeid med utvikling av konkrete løsninger.

Utenfor ripa

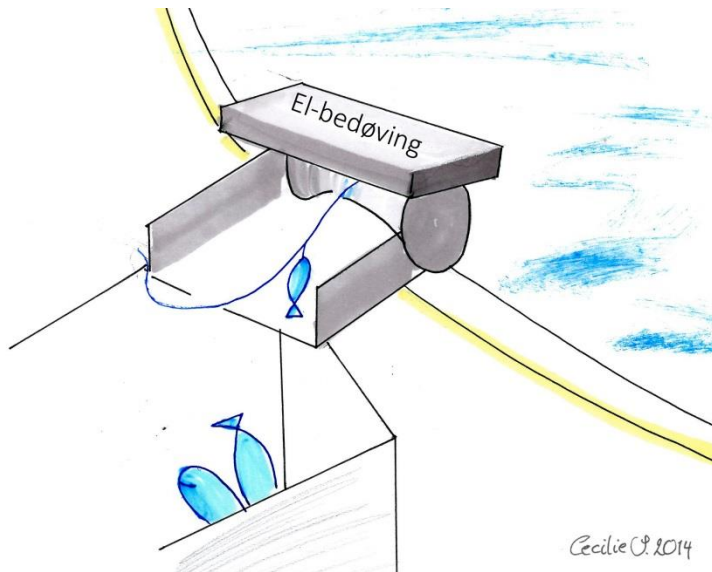
Ideen her er å bedøve fisken så tidlig som mulig ved at det henger en bedøver på utsida av ripa. Da vil fisk som faller av lina være bedøvd og lettere å få fatt på når de havner i vannskorpa.

Det er viktig at en elektrobedøver ikke påvirker annet utstyr om bord, slik som for eksempel ekkolodd, og det må ikke være fare for at strømmen kryper oppover ei våt line eller går i skroget.

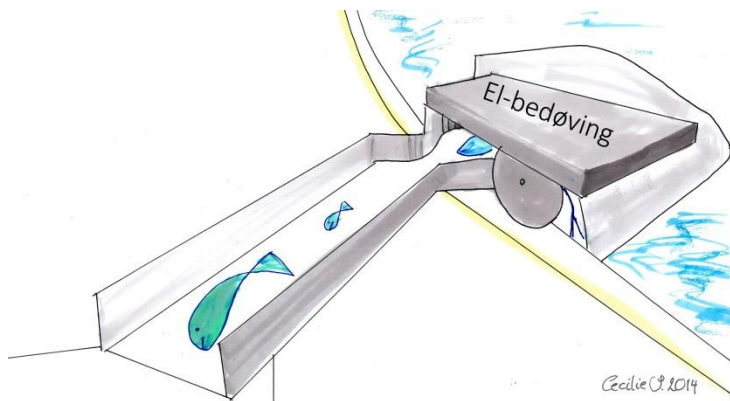
Over "korten", før avhuking

En annen ide er å ha en elektrisk bedøver like over "korten" der fisken kommer inn. Da vil fisken bli bedøvd før den tas manuelt av lina, og den vil være enkel å håndtere for fiskeren.

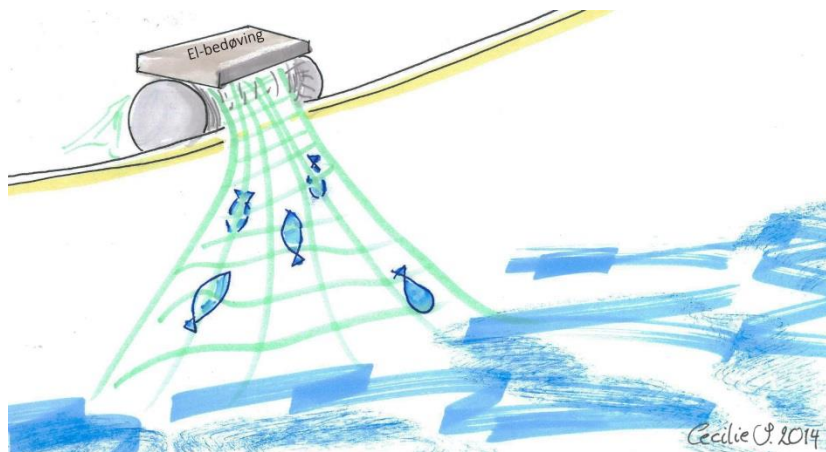
Ved avhektinga på autolineutstyr

Ved bruk av autoline blir fisken huket av automatisk. Her kan man se for seg at man lager en port eller et gitter med strøm like før fisken hektes av. Eventuelt kan det være strøm i avhekterne som hekter av fisken. Da vil fisken skli videre ned i bløggekaret ferdig bedøvet.

Over spillet på garnbåter

De som ytret et behov for elektrobedøving på garnbåter var opptatt av at fisken var bedøvd før de tok i den. Her ble det foreslått å ha en elektrobedøver over spillet der garnet trekkes om bord.

Videre arbeid

Flere fiskere etterspurte konkrete løsninger, og det er grunn til å tro at gode løsninger kan bidra til økt interesse og etterspørsel etter elbedøving. Både prototyper og ferdige løsninger vil kunne være en døråpner for å øke interessen for produktet i markedet.

Det er linefiskere i kystflåten som uttrykker størst behov for elektrisk bedøving av fisk. Det er derfor hensiktsmessig å fokusere på å utvikle løsninger tilpasset denne driften, og høste erfaringer i fra det.